

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ár : egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

A fehér ember.

Elbeszélés.

Irta Tóth József.

(Folytatás.)

Orbán — a mint látta, hogy társa elfut s ő egyedül marad a fehér emberrel — elkezdett jajveszékélni.

— Ne ijedj meg te kis bohó! — vigasztalá a fehér ember — Hisz' nem bánt ez a kígyó! olyan félénk, mint egy kis gyík. Nézd csak! . . . mindjárt elfut.

Fölemelte kezét, s a kígyó — mely eddig nyakát felnyujtva nézte őket — hirtelen lelapult a föbe, s tovaesúszott egy földrepedésbe.

— Nézd, már elbujt! Menjünk.

Orbán térdre esett, összetett kezekkel zokogva kérte a fehér embert, hogy bocsássa el őt, ne ölje meg, mert neki van egy jó édes anyja, a ki meghalna bánatában, ha ő nem menne többé haza a kastélyba.

A nagyszakállú fehér ember mosolygott a rimánkodáson.

— Hát ki mondta neked kis fiam, hogy én meg akarlak ölni? — kérdé. — Sőt in-

kább meg akarlak vendégelni, jóféle erdei mézzel és alnával. Szereted-e?

Orbán nem mondta azt sem, hogy szereti, azt sem, hogy nem, csak sírt és rimánkodott, hogy ne ölje meg a fehér ember.

— De hisz' én nem vagyok gyilkos, gyermekem!

— Mondta a János! . . .

— Melyik János?

— A melyik mi nálunk van szolgálatban. A hajdú!

— És te elhitted neki, gyermekem. Látod, az nagy kár, hogy a cselédek rémmeséit olyan örömmel hallgatjátok ti gyermekek. Pedig azok a cselédek tanulatlanok, kik azt nem tudják felfogni: mily nagy kárt tesznek akkor, midőn babonás, ijesztő meséket mondanak el a gyermekeknek, hogy ezeket elmulattassák, s bennök csodálkozást gerjeszenek azon lehetetlen dolgok iránt, miket ők a mesében elmondanak. Az ilyen mesék nagyon veszedelmesek, mert a tapasztalatlan gyermekek minden szavát elhiszik — s ez által babonás hit és erkölcs gyökerezik meg szívökben. Az nagyon szép, ha a gyermek szereti a szép meséket és történeteket, sőt szükséges is, hogy szeresse, mert azok

által tanul és mulat egyszerre, s nemesedik erkölce és értelme. De az ilyen szép meséket nem tanulatlan cselédektől kell hallani, hanem olvasgatni könyvecskékből, a melyeket jó gyermekek számára okos jó emberek írnak, kik szeretik az ifjúságot s arra törekednek, hogy belőle idővel hasznos, derék és művelt emberek váljanak, kikre nagy szüksége van a mi édes szép hazánknak. Ne félj gyermekem, nem lesz semmi bántódásod.

Odanyujtá kezét a kis Orbánnak, ki most már nem jajveszékelt, nem rimázkodott, hanem néma csodálkozással nézett az ősz emberre, kinek olyan szelíd becsületes arcza volt, a milyen nem lehet egy gonosztevőnek, egy emberevő gyilkosnak.

— Jer te hát, lépj be földalatti hajlékomba. — Orbán tétovázva állt ott, s bizalmatlanul tekintgetett hol hátra, hol a fehér emberre.

— Hát te is olyan gyáva, nyilshivü vagy? — kérde a hegyessüvegű öreg ember — olyan gyáva, nyulshivü, mint az a másik, a ki elfutott?

Ekkor ismét puskaropogások hallatszottak.

— Én atyámhoz akarok menni! — szól Orbán szemeit törülgetve.

— Majd ha ebédelték. Jer csak kicsikém! Majd meglátod, milyen szép lakásom van nekem.

Orbán szabadkozott, hogy neki vissza kell térni a vadászlakba, de végtére mégis megadta magát.

„Ha elfutok — gondolá — utánam jön és elfog, ha pedig itt maradok, akkor még talán megkegyelmez, mert szépen fogom kérni. Aztán meg hátha csakugyan nem igaz, a mit a János beszélt a fehér emberről, ki olyan szelíden és olyan okosan tud beszélni!“

A fehér ember megsimogatta a fiu homlokát.

— Milyen szép szöke hajad van! — mondá szomorú hangon, — a n n a k is ilyen szöke haja volt.

— Kinek? — kérdezte Orbán.

— Majd megtudod. El fogom beszélni. Óh, az régen történt Látod, hogy sírok utána még most is?!

E szavakkal néhány lépést tett előre s Orbánt magával vezette.

— Nem bánod meg, ha hozzám jössz.

Sűrű bozót által eltakart barlangbejáráshoz értek, melyet kétfelől nagy terméskövek fedeztek.

— Itt van az én lakásom!

S félrehajlítá a bozótot, mely mögött látható volt a földalatti barlang nyílása.

Néhány kölépeső sötét és szűk folyosóra vitt le, mely hosszan benyult a föld gyomrába.

Orbán megrázkódott, midőn e rideg, földalatti folyosóban körültekintett, melyet nem világított meg sem a nap sugara, sem egy pislogó mécs, vagy lámpa.

A fehér ember azt súgta neki:

„Ne félj! . . . ez csak a bejárat!“

És gyorsan biztos léptekkel haladt előre, s kezénél fogva vezette Orbánt, ki remegve gondolt arra, hogy: mi fog ő vele történni a sötét sziklabarlangban.

(Folyt. következik.)

A merre én járok....

Búbánatos az ég;
Felleggel van fedve;
A ragyogó nap is
El vagon temetve.
Hull a zápor, mossa
A nagy rónaságot;
Búbánat és sirás
„A merre én járok“.

Zokog a fülmle
A bokor tövében;
Nyögdel a gerlicze
Szive keservében.
Pacsirta ajkai
Gyász-hangokra nyílnak;
Metsző fájdalomokban
„Még a fák is sirnak“.

A mező fűszála
S virága oly sápadt;
Lombján az erdőnek
Vad pusztulás támadt.
A fáknak levele
Sárgul s egyenkint hull;
Leszaggatja a szél
„Gyenge ágaikról“.

A természet fényes
Öröme elveszett;
Rajta az ősz minden
Vigságot eltemet.
Az ér habjai is
Bús zavarban futnak,
Partjain a fákról
„A levelek hullnak“.

Városey Mihály.

A póruljárt farkas.

— Mese. —

(Képpel.)

A farkas és a róka egyszer együtt laktak egy barlangban. A farkas egy reggel felébredt s nem igen jól érzé magát, s nagyot nyújtózva így morgott magában:

— Ma valami fiatal hust kell ennem, akkor mindjárt jobban leszek.

Ezt hallá a róka, s ő is szeretett volna lakmározni, de nem volt kedve utána fáradni, azért mondá:

— Én is úgy vagyok, pajtás, mert tegnap megsántultam s ma nem bírok járni.

— Azon ne busulj, barátom, — felelé a farkas, — ülj fel a hátamra, én majd viszlek.

A róka ez ajánlatot öröme elfogadta, a farkasnak hátára mászék, s az mindjárt utnak indult. Midőn már így egy darabig haladtak az erdőben, a róka halkkal mondá magában:

— Beteg viszi az egészségest.

Ezt hallá a farkas s hirtelen kérdé:

— Mit szóltál pajtás?

De a róka szomoruan felelé:

— Oh barátom, ne hallgass szavaimra, én csak félrebeszélék!

Ismét mentek egy darabig s a róka egyre ismétlé: — Beteg viszi az egészségest! — hanem a farkas el hagyá magát ámitani a róka által s végre elhitte, hogy láza van s félrebeszél.

Ekkor egy utra értek, s a róka megpillantott egy oldal szalonnát, mely valami hentes-kocsiról lecsuszhatott, s hamar leugrott a farkas hátáról s oda sietett.

— Akarsz-e velem tartani pajtás?

De a farkas azt mondá, hogy ő csak

valami gyenge falatra vágyik, szalonnára épen nincs étvágya, s tovább ment.

A mint úgy egy darabig ment, egy rét szélén egyszerre megpillantott egy legelésző kanczát igen fiatal, szép kövér csikóval; lassan oda huzódék s az anyaló csak akkor vette őt észre, midőn már közel volt. Azonnal belátta, hogy a gyenge kis csikóval nem menekülhet meg előle, s tudván, miszerint a farkas nem épen híres arról, hogy valami rendkívüli nagy észszel bírna, így hát nagyon sántítva eléje ment s mondá:

— Jó reggelt, farkas úr! Nézd csak azt a csikót ott, annyi bajom van vele, s most még meg is sántultam, nem is bírom felnevelni, bizony nem bánom, ha megeszed!

— Oh azt én igen szívesen megteszem, — felelé a farkas, s mindjárt a csikó felé indúlt.

— Megállj! — kiáltá a kancza, — hiszen azt csak nem kívánhatod, hogy ne is búcsuzzam el a magzatomtól, lépdelj csak velem.

A kancza olyan lassan baktatott, hogy a farkas türelmét kezdé veszteni s kérdé:

— Mi lelte a lábadat, hugomasszony?

— Magam sem tudom, de úgy hiszem, valami hegyes kavics szorúlt a patám és a patkó közé; nem lennél olyan szíves megnézni, s ha lehet, a kavicsot kihúzni; a mint hallottam, te értesz a sebészethez is.

— Szívesen, kedves hugomasszony, — felelé a farkas; nagyon hízelgett hiuságának, hogy orvosi tudományának hire — a miről ő különben mit sem tudott s annyit értett a sebészethez, mint a lud a sörfőzéshez, de tudjátok kedves olvasóim, minél üresebb a fej, annál több benne a hiuság, s minél több hiusággal bír valaki, annál könnyebben lehet őt bolondá tenni — annyira elterjedt. A kancza felemelte hátulsó lábát s a mint a farkas oda hajolt, olyat rugott rajta, hogy eszmélet nélkül összerogyott, a kancza pedig elsietett kis csikájával, s midőn a farkas felocsudott kábultából, már nem volt se hire, se hamva.

Igy hát valahogy összeszedte magát a farkas, s szomoruan tova kullogott.

Midőn egy erdő széléhez ért, egy pár erős bakkecskét látott, melyek dühösen döfölték egymást szarvaikkal. „Ezekből is jó pesenye lenne!“ gondolá a farkas, de mint-

hogy igen gyengének érezte magát, nem mertte őket egyenesen megtámadni, s udvariasan köszönve, kérdé haragjok okát. A bakkecskék erre elbeszéltek neki, hogy gazdáik ide hajtották őket legelni, de most már nem tudják, hol a határ, s mind-egyikök azt hiszi, hogy a másik az ő terén legel.

— Ezen a bajon könnyen segíthetünk, mondá a furfangos farkas.

— Én majd ide állok a gyepek közepére, ti meg menjetek mindegyik a gyepeknek másik szélére, s ha azt mondom: „Hopp!“ — akkor fussatok egyszerre hozzám, s a melyik hamarabb ide ér, azé lesz a nagyobb darab legelő.

— Lám milyen okos kend, farkas bácsi! — mondá az egyik bak, — talán bizony végzett mérnök is?

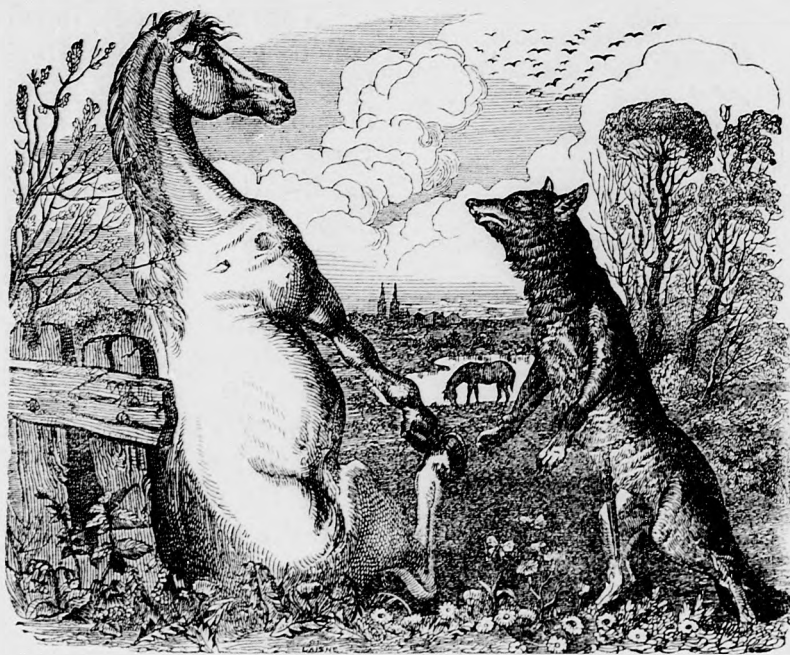
— Abból is értek egy keveset, — felelé a farkas önelégülten, s kiállt a gyepre; az vala szándoka, hogy azon bakot, mely először hozzá érkezik, hirtelen nyakon csipi, s aztán majd könnyebben elbánik a másikkal is, ha — el nem szalad.

A bakok azonban gyanuperrel éltek, s olyan sebesen és ügyesen futottak, hogy mind a kettő egyszerre ért célhoz, s jobbról-balról egy oldalba döfték a farkast, hogy majd összezúzták oldalbordáit s a mérnök ur majdnem élettelenül összerogyott, — a két kövér bak pedig gúnyos mekegéssel eltűnt az erdőben.

Jó ideig tartott, míg a farkas visszanyerte eszméletét s valahogy felvászorgott. Lecsüggesztett fővel és farkkal ment tovább, de még sem hagyott fel szándokával, ám-bár nagyon rosszul érzé magát.

— Csak kaphatnék valami gyenge fala-

tot, mindjárt jobban lennék! — sohajtá tovább sántikálva.

Aztán ment mendegélt s egy szép zöld völgybeért, hol egy sebes patak egy malmot hajtott; a malom közelében egy nagy disznó túrt s kilencz szép göndörszörű, kunkorodott farku malacka játszott. Midőn az öreg disznó a farkast meglátta, ez már nagyon közel volt, s

tudta, hogy most már nem menekülhet meg előle, ha csak valami fortély által nem. Tehát kapta magát s elébe ment s mélyen meghajtá magát:

— Kérem szépen remete úr, nem lenne oly kegyes gyermekeimet megkeresztelni? Igen nagy szerencsének tartanám, ha ilyen szent kezek öntenék rájok a keresztvizet; lássa, itt mindjárt nagyon alkalmas hely volna a keresztelésre, szent atyaságod ide ül erre a padlóra, s én meg egymásután oda nyujtom kegyelmednek malackáimat.

Ki örvendett ennek jobban, mint a mi farkasunk! A malom felett keskeny padló volt a patakon keresztül téve, a farkas nagynehezen elhelyezkedék az ingatag hídon, s várta a kövér „fiatal“ falatot, — mert természetesen szándoka volt a malaczt megenni, a mint az anya oda nyujtandja neki, a feje is szédült a zúgó patak felett, de azt gondolta: „a ki mer, nyer“, s valahogy csak tartotta magát.

A vén, ravasz disznó szájába vett egy malaczt, s oda ment, de midőn a hídhöz ért, hirtelen elereszté a malaczt s egész erejével neki dült a farkasnak, úgy hogy ez fejével lefelé bezuhant a hideg, rohanó vízbe, mely őt magával ragadta, a malomkerék alá sodorta, úgy hogy rettentő módon összetörve és verve jött ki a tulsó oldalon a kerék alól.

Nagy
az an
röfög

E
mag
vébe
szere
napo
faka

—
gyok
orvos
ki t
papp
Bizon
tát d
toba

É

balta

—
nem

s kiad

A

ékekr

kas sz

— les

bunda

A

törtér

erőse

gyógy

papi s

Nagynehezen kikapaszzkodék a partra, míg az anya-sertés malaczaival együtt gúnyos rőfögéssel nézett utána a malom udvarából.

Bágyadtan, szomorúan vánszorgott egy magánosan álló vadkörtefához, s annak tövében lefeküdt; most kezdett csak mindazon szerencsétlenségen gondolkodni, mely őt e napon érte, s egyszerre e keserves szavakra fakadt:

— Jaj nekem, bolondnak! Magam vagyok oka mindennek! Ki nevezett engem ki orvosnak, hogy lólábakat gyógyítsak? Vagy ki tett engem mérnökké, hát meg épen pappá, hogy malaczkokat kereszteljek? — Bizony legjobb lenne, ha az Úristen egy baltát dobna le az égből s ketté hasítaná ostoba fejemet!

És e pillanatban alá zuhant egy éles balta s a farkas fejébe hatolt.

— Jaj! Édes Istenem! Hiszen én azt nem mondtam olyan komolyan! — kiáltá s kiadta páráját.

A paraszt pedig, ki a körtefán ült s ékeknek ágakat akart levágni, és a farkas szavait hallván, neki sujtotta baltáját, — leszállt a fáról, megnyuzta a farkast s bundát csináltatott belőle.

A róka leírta és kinyomatta e szomorú történetet, s miután a farkasok elolvasták, erősen megfogadták, hogy soha sem fognak gyógyítani, nem lesznek mérnökök, sem papi szerepet nem fognak játszani.

Történeti karczolatok.

Nagy Frigyes.

(Folytatás.)

Masszov nevezetű törvényszéki elnök audientián volt nagy Frigyesnél, Poroszország királyánál. Frigyes igen becsülte a nevezett férfit, és teljes joggal. Ugyanezen családnak már több tagjai igen hasznos szolgálásokat tettek az államnak s mindenkor hivatalbeli buzgalon és különös becsületesség által tüntették ki magukat.

Legnyájasb arczkifejezéssel ezt mondá a király Masszovnak:

— Én kegyedet elnökké tettem, s így szükséges, hogy kegyedet jól ismerjem meg. Igaz, hogy tulajdonképen én vagyok az első

törvénykezési hivatalnok országomban, a kinek kötelessége az igazság fentartásáról gondoskodnia: de mindent én egymagam nem tehetek, s szükségem van oly férfiakra, a milyen kegyed, hogy alattvalóimnek az igazság kellőleg kiszolgáltassék. Érzem, hogy mennyire vagyok én e részben felelős: mert nem csak minden rosszról, a mi nevemben történik az országban, hanem mind azon jóról is, a mit tenni elmulasztok, számadással tartozom. Épen így kegyed is. Cselekedjék kegyed mindenkor lelkiismerete szerint, legyen részrehajlatlan és igazságos; ítéleteiben a személyiséget soha tekintetbe ne vegye, légyen az herczeg, nemes vagy paraszt; érti kegyed? azt akarom mondani, hogy igazság szerint kell ítélnie, mindenkor a lelkismeret sugallatára hallgatnia, különben —

Itt félbeszakasztá a király beszédét, s néhány lépéssel fel s alá menvén a szobában, utóbb Masszov felé fordulván ezt mondá neki:

— Atyámnak különös módozata volt hivatalnokai megesketésében. Ő tudniillik azokat bevezeté szobáinak egyikébe, kinyitá az ablakot, melyből az akasztófát lehetett látni, a megesketendőt kezénél fogta, s mondá neki: „Na remélem, hogy híven fog nekem szolgálni, különben“ — s ezen szavakat mondván, ujjával odamutatott az akasztófára. Biztosíthatom kedves Masszovom, hogy az egész világon egy uralkodónak sem voltak hívebb hivatalnokai, mint atyámnak. — Még egyet akarok kérdezni: van kegyednek birtoka?

— Nincs, felséges uram! — válaszola Masszov.

Erre a király:

— Nem akar azt venni? — mire Masszov felelvén: „Arra nincs pénzem, vagyontalan vagyok. Csak hivatalbeli fizetésemből élek“, a király e szavakkal bocsátá el őt:

— Jól van, így kegyed jobban tudja, mint ha másképp volna, hogy mi a szegénység, és így valószínűleg annál buzgóbban fog a szegények ügyeiben eljárni.

Egyik hadjárat alkalmával egy huszártiszt oda vágat Frigyes elé, és előadja jelentését az ellenség mozdulatáról. A király

végig hallgatja, de egyszersmind megjegyzi, hogy az egész jelentés tévedésen alapszik. A huszártiszt váltig vitatja a hozott hírválóságát. Erre a király haragra lobban, botjával ráüt a tiszt lovának orrára, és hátat fordítva tovább lovagol. A huszártiszt legott leugrik lováról s pisztolyával föbe lövi lovát. A lövés hallatára megfordul a király s felkiált:

— Mi ez, mit csináltál?

— Bottal ütötték e gebét, — válaszol a tiszt, — s azért rá nem ülek többé.

A királynak igen megtetszett a tiszt becsületérete, s azt igen szép paripával ajándékozta meg nyergestől, szerszámostól.

Néhány nappal a zorndorfi ütközet előtt a porosz huszárok tizenkét kozákot fogtak el s ezeket Frigyes király elé állíták. Frigyes ekkor látott legelőször kozákokat. Komolyan nézte őket egy ideig s aztán ezt mondá a mellette álló egyik tábornoknak:

— Na nézze ezeket! ilyen csöcselékek kell verekednem!

De még utóbb is, midőn tudniillik az orosz hadsereg III. Péter czár parancsából a porosz hadsereghez csatlakozott, a kozákok nem nyerhették meg Frigyes kezét.

Még mielőtt megérkezett volna a porosz táborba az orosz hadsereg zöme, előlegesen oda küldetett egy kozák csapat, mindössze 2000 legény, kik azonnal apróbb csatározásokra használtattak. Így többi közt meg lön hagyva a kozákoknak, miszerint egy száz lovasból álló osztrák előörsi csapatot fogjanak el; a parancs Frigyes részéről francia nyelven lévén adva, a király ezen kifejezéssel élt: „Chevaux“ a mi annyit tesz közönségesen, mint „lovak“, de hadi nyelven lovasokat kell alatta érteni.

A kozákok vezére szerencsésen járt el ugyan a meghagyás teljesítésében, de csak száz lovat hozott magával a porosz táborba, lovast pedig egyet sem. A király kérdésére: hol van a legénység? ezt felelé a kozák vezér:

— Miután felséged nekem azt parancsolta, miszerint a száz lovat fogjam el, e szerint én a legénységet szabadon bocsátottam.

Frigyes e váratlan feleleten jóízűt nevetett.

Az első csata, melyben Frigyes résztvett, a Molvitz melletti volt, a mikor a szokatlan tünemény annyira megfélemlíté, miszerint jó meszire huzódott a csata mezejéről. De csakhamar megszokta a háboru veszélyeit, s minden alkalommal behizonyítá rendíthetetlen bátorságát és vitézségét.

Egy nap, midőn reggel eret vágatott magán, délután az ellenség részéről iszonyatos ágyuzás mellett támadás történnén, Frigyes szükségesnek találta a harc színhelyén megjelenni. Az erős mozgás következtében az érkötélék meglazulván, a vér kibugygyanni kezdett a sebből. Leszállott tehát lováról Frigyes és egy sebészszel újra kötöttet be a vérző sebet. E közben nem messze tőle egy ágyugolyó csap le s mélyen furódik a földbe. A sebész remegett ijedtében, mire a király mosolygva mondja a körülötte állóknak:

— Ez bizonyosan még nem látott sok ágyugolyót.

Személyes bátorságáról tanuságot tesz azon esemény is, mely szerint midőn ütközet közben Pireh nevű apródjának lova lelövetett s az apród a sűrű golyózáporból menekülni sietett, azt kiáltá rá a király:

— Hej legény, hallod-e! itt ne hagyjad ám a nyeret! — és a király maga is megállott, s bevárta parancsának teljesítését.

A katonaságnak elsőbbséget adott mindenben leginkább azért, mert azt különös tervei kivételében legjobban használhatta. A közkatonával háború idejekor eszélyességénél s részvéténél fogva igen nyájasan bánt.

Midőn hadserege Kollin felé vonult, egy öreg granátos a rendkívüli hőség következtében elájulva lerogyott. Egy altisztnek meg volt hagyva, hogy a granátos podgyászára ügyeljen s azt vinni segítsen, egy sebésznek pedig erősítőkkal kellett azt ápolnia. Midőn feleszmélkedett a granátos, azt kérte, hagyják még néhány percig, míg egészen helyre jő. E pillanatban odalép egy zászlótartó s rákiált az öregre:

— Ilyen amolyan adtáját, még sem kelsz fel?!

A zászló tartó szerencsétlenségére a király nem messze volt onnan, hallotta a kemény szavakat, s ekként dörgé le a zászló tartót:

— Hát az ilyen amolyan adtája zászló tartó nem megy pokolba? (a mi annyit tesz, hogy hagyja el a szolgálatot).

Legott a király lovászhai közül egyiknek le kellett szállania lováról, erre fölemelni a beteget, a táborba vinnie, a király pedig szigorú hangon mondá:

— Azt akarom, hogy katonáimmal emberségesebben bánjanak.

De sokszor elmés, a közkatoná által könnyen felfogható mondatokkal is tudta magát megszerettetni. Egyszer fegyvergyakorlatot tartatott a testőrsereggel. Hosszu és egyenes vonalban kellett előhaladni; de, minthogy kevéssel előbb eső esvén, a hegyekről lefolyt víz a völgyben, melyben a fegyvergyakorlat tartatott, jócska tavat képezett, a testőrseregnek, ha egyenes vonalban akarta folytatni menetét, ezen a vízen át kellett gázolnia. Midőn már közel volt a vízhez, felkiált a király:

— Megállj! Legények! esküvel köteleztetek-e magatokat nekem szárazon valamint vízen is szolgálni?

— Esküdtünk, — volt az általános válasz. Mire a király vezénylő hangon felkiált:

— Jól van! ezred előre! indulj!

S a katonaság egyenes vonalban a legjobb kedvvel ment keresztül a vízen.

Midőn Frigyes király utolszor tartott katonaszemlést Sziléziában, azon egész idő alatt, míg Frigyes a színhelyen volt, folyvást szakadt az eső. Köpenyt nem vevén magára a király ruhája annyira megázott, hogy a víz csurgott róla.

Ebédre a tábornokok meg voltak hívva. Midőn tizenegy órakor hazajő Frigyes, levei ruháját s meghagyja az inasoknak, hogy az ebéd idejeig minden ruháját kellőleg szárítsák meg; ő maga addig magára vette régi bársony öltönyét, melyet hálóköntös gyanánt szokott viselni. A szolgáltnak már most legsürgösb teendőjük volt a ruhaszáritás, de hogyan és miként eszközölni azt ilyen rövid idő alatt a nélkül, hogy a ruhadara-

bok össze ne zsugorodjanak? ez volt a kérdés. Végtére a következő módon jártak el. Elhittak egy parasztembert, kinek körülbelül olyan termete volt mint a királynak, levetkőztették, s a királynak vizes ruháiba öltöztették. Ez meglévén, bevezették a konyhába, fejébe nyomták a király kalapját, a köntöst begombolák, kezeire ráhúzták a keztyűket s így kifeszített karokkal a tűz mellé állíták s folytonosan forgatták, mint nyárson a peccenyét, mindaddig, míg csak a rajta lévő ruha utolsó szálig meg nem volt száritva. Az inasoknak eközben nagy volt a mulatságuk, végtelen a kacajuk, s remélték, hogy a király is, ha a dologról értesülend, jót fog rajta nevetni; de e részben rútul csalatkoztak, mert Frigyes igen rossz néven vette e bohóságot: az illetőket jól lehordta, és az egész eljárást, mely szerint egy szegény embert nevetség tárgyává tettek, helytelennek, ügyetlennek és felette aljásnak mondta; a parasztembernek pedig némi kárpótlásul bizonyos pénzösszeget fizettetett ki.

Egy tábornok bepanaszolt egy herceget, s ez alkalommal igen erős, az illedelemmel nem igen összeegyeztethető kifejezésekkel nyilatkozott. A király egy ideig csendesen hallgatta, de végre ezt mondá a tábornoknak:

— Hallja! tudnia kell, hogy az, a kiről beszél, herceg, tehát olyasmi, a mivé ön soha sem lehet!

Frigyes király szünőrait némelykor sakkjátékkal tölté, a mikor többnyire egy zsidó, a ki igen jó sakkozó volt, állott a király közelében azért, miszerint ha a játék bonyolódottá lett, tanácsával szolgáljon a királynak, a kitől azért fizetést kapott. — Egyszer a király főlovászmesterével, gróf Schafgotschtschal sakozván, ezt úgy megszorította, miszerint Frigyes a játékot maga számára már elnyertnek hívé. Kérdi most a zsidót, vajjon meg tudná-e még nyerni a játszmat? A zsidó megpróbálja, néhány ügyes húzással megzavarja a királyt és a játékot megnyeri.

— Na! már ezt csakugyan lehetlennek tartottam volna, — kiált fei Frigyes, mire a zsidó rögtön válaszol:

— Ugy is van; mert ha vállai közt az én fejem áll, akkor csakugyan lehetetlen lett volna a játék elvesztése.

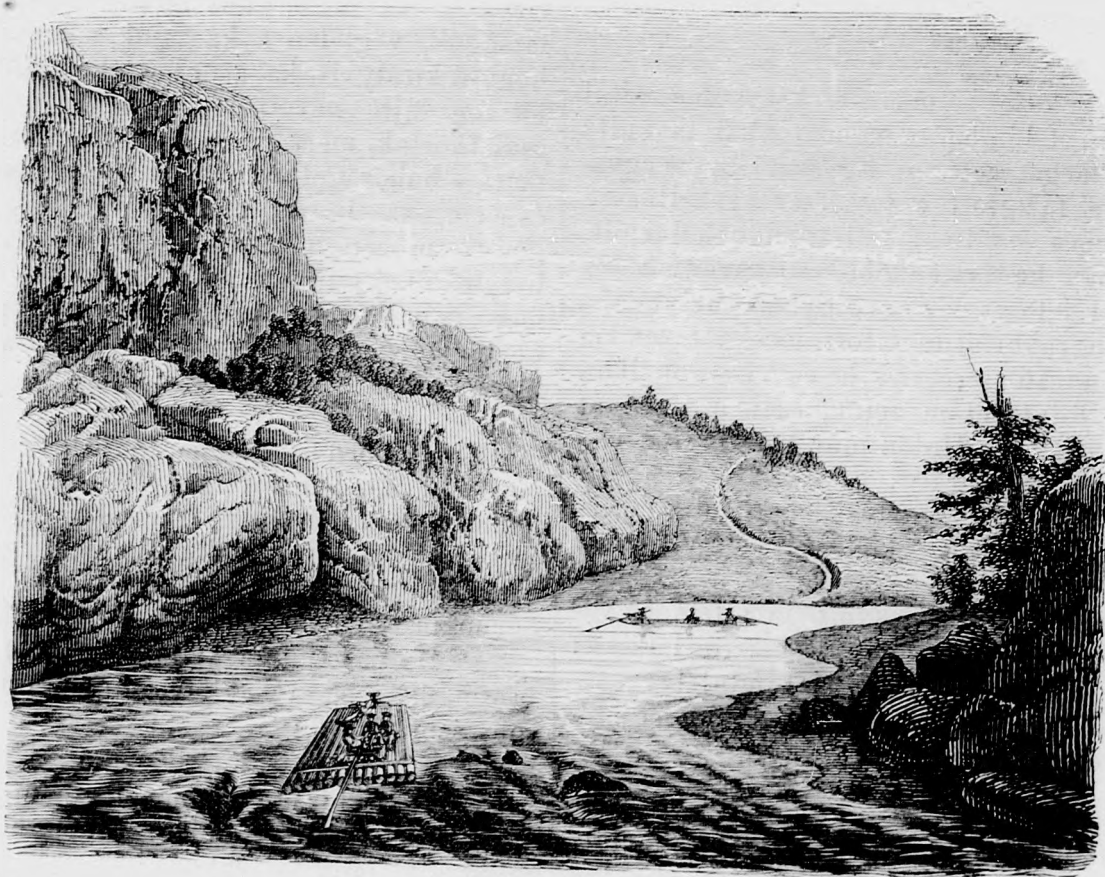
A király oly rossz néven vette a zsidónak e merészségét, miszerint azt kis évi fizetéssel az udvartól eltávolítá; minek következtében a zsidó igen szegényesen tengődött.

Nemsokára kiütött az ugynevezett hét-éves háboru, melynek bevégezése után a király valamely őrszemle alkalmával meg-

pillantván a zsidót, kérdi: mint van? — mire az így válaszolt:

— Ah! felséges Uram királyom! ha a bevégződött háboru csatáiban az én fejem állott volna felséged vállai között, akkor csakugyan tönkre ment volna az ország.

A király mosolygott, s a zsidónak ismét megadta az előbbeni fizetését; de az udvarnál megjelenie ezentúl sem volt szabad.

Bánlaka.

Különös kegyben állott Frigyes királynál az ő udvari kocsisa, kinek Pfund vala a neve, s a ki a királyt már akkor is, midőn még koronaherezeg volt, vitte. Megegett egy ízben, hogy Pfund uram ő felsége hintájával egy jókora pocsolyában felfordult, mire a király megszidta ügyetlensége miatt:

— Ha felséged jobban tud hozzá, — mond a kocsis, — úgy kocsizzon felséged önmaga!

— No no, — szólt Frigyes, — csak ne lármázz, inkább légy rajta, hogy e pocsolyából kijuthassunk.

(Vége követk.)

Üti képek a Körös-völgyéből.

(Két képpel.)

Miután a sebes Körös partján barna sziklából rögtönözött asztról s ugyanolyan nemű székeken ebédünket elköltöttük, helyet foglaltunk a ránk kikötve váró 6 tutajon, — nők és férfiak vegyesen.

A csarnóházi völgy, melyet elhagyandók valánk, nem olyan, hogy visszatekintés nélkül távozzhatna tőle az utazó. Nem emelkednek itt ugyan hókoszorúta bérczek a felhőkig, nem tátonganak rejtélyes barlangok

sötét öblei, s nem néznek le szomorún ablaktalan üregeikkel — halálkoponyaként — az alattuk elvonulóra, a rég mult idők emlékei: omladozó várromok. A láthatár szűk, hosszú teknő-alakú völgy, melyen mint óriás kígyó kanyarog végig a sebes Körös, melynek zúgó habjaival a keskeny Jád beszédes hullámai, mint fürge bárányok szökelve a kavics-görgetegeken keresztül,

sietnek elvegyülni, — jobbról-balról zöld vetéssel, mint bársony szőnyeggel takart lejtős hegyoldalak, melyek egy tekerülettel zárják be a láthatárt, számtalan apró gyors patakocskák által szeldelve keresztül; magasabban, kellemesnek tetsző rendetlenségben szétszórva, mint apró szigetek bámulva ki a galyfonadékkal kerített udvarok, szalmafüdeles, kéménytelen faházaikkal: oly

Bánlaci barlang.

egyszerű, és mégis oly kellemesen meglepő látványt nyujtanak, mi a leghosszabb szemlélet után sem veszít érdekéből. Elnéztünk még egyszer a regényes völgy felett, s aztán Isten-hozzádot intve felé, utunkat lefelé folytattuk a Körösön.

Alig haladtunk félóranegyedig, a táj elzordonult körülöttünk, láthatárunk szébb szorult, jobbról-balról, elül-hátul kopasz kőszirtek tornyosodtak, tetejükön bozontos üstököt képezve egy-egy tere-

pély bükk; roppant hasadékokból tiszta csermelyek csorogtak a Körösbe, sötét üregek tátongtak rémesen felénk, míg egy-egy villámtól lesújtott sziklaomladékon eleven zöld mohot neveltek a hegyről lefutó patakocskák. De mindez egy perc alatt elsíklott szemünk előtt, azután tágasabb tér nyílt meg előttünk.

Az első tutajon ülök „A Kölcsey köve! A Kölcsey köve!” örömrivallással valami meglepő új látványra készítettek elő min-

két; széttekinténk, s ime egy 3–4 négy-
szögölnyi széles fekete sziklatömeg tünt
elő, félig a Körösbe benyulva, tetejéről nagy
szomorúfűzfa füröszté lassan ingó ágait az
alatta méltóságos nyugalommal elvonuló
folyamban. Hasztalan kértük a tutajt kor-
mányzó emberünket, hogy szállítson ki min-
ket e köcsoportnál, — ő inkább kerülte azt,
mert látta, hogy a sebes örvény kavargott,
melynek, mint mondá, sokan lettek már
áldozatai a kíváncsi utazók közül; más fe-
lől a meredek szirtek miatt volt megköze-
líthetetlen, — s így tovább haladánk. Honnan
vette nevét e szikla? Minden tudakozódá-
saim daczára sem tudhattam meg.

Oly vad, oly zordon képet ölte ezután
magára a vidék, melyet képzelni sem lehet.
Mindkét felől közel egymáshoz 30–40–45
ölnyi magas, szürke és vörös rétegekkel s
telepekkel tarkázott merő kopasz, fekete
sziklafalak emelkednek itt függőlegesen,
oly szűk tért hagyva a köztük haragos tom-
bolással elzúgó Körösnek, hogy sokhelyt
alámossa a sziklákat. A két sziklafal több-
nyire párhuzamosan vonul el, néhol azonban
derékszöget képezve, más irányt veszen.
Most mint egy roppant várudvar, négyszög-
szélesül ki a tér, majd ferde háromszög-
zsugorodik össze, oly szűk nyílást engedve
a folyamnak, hogy két tutaj nem térne el
rajta egymás mellett. Itt felül a sziklafalak
s roppant kötömegek, minden pillanatban
lezuhanással fenyegetve, függeni látszanak
a légben, amott mély medret mosva magá-
nak a kopasz kőszirtbe, több ölnyi eséssel,
tajtékzó habokat hányva, onlik a bérczi
zuhatag a Körösbe, hatalmas lökést adva az
előtte elhaladó tutajoknak, s félbeszakítja
vad zúgásával a siri csendet, mely ezen
zord vidék felett uralg.

És mily kevés nyoma látszik itt az élet-
nek! Egy árva fűszál nem bir tengeni a
szikla-oldalakon: a tél viharai, a tavasz
lanyha, éltető fuvalmai, a nyár heve, mind
nyomtalanul haladnak el e vidék felett.
Csupán ott, hol villámtól, vagy csak az idő
vas kezei által lesújtatott egy-egy nagyobb
sziklatömeg, a támadt nyíláson előtűnedez-
nek az e sziklás hegyek tetején pompázó
Királyerdő csonka bükkjei és szomorú nyir-
fái, melyeknek fehér kérge ezüstként fény-
lik elő az erdő sötét zöldjéből; vagy itt-ott

szédítő mélység felett, valami kiálló szikla-
csucson tenyérnyi helyen mind a négy lá-
bával, áll egy zerge mozdulatlanul, mint
egy kőből faragott szobor, míg egyszerre
merész ugrással elröppen a tátongó mély-
ség felett s eltűnik a sziklák közt.

Midőn a zuhatagtól annyira távol valánk,
hogy zúgása csak tompa morajként hallat-
szék, a társaság lassu bús éneket kezdett,
akkor mint megannyi orgona, melyeken lát-
hatlan kezek működnek, zendülnek meg a
durva szirtek; oly tulvilágiasan andalító e
zene, a mint az a sziklák tömkelegén végig
tévedez, hogy az ember önkénytelenül emeli
le kalapját, hogy megtisztelje a természet-
nek e nagyszerű templomát.

És e sziklafalak közt másfél óráig bo-
lyong a Körös, míg tévelyekből kibontako-
zik. Azután élénkebb képet vált a vidék, a
bérczek itt is elég magasak, de nem oly ko-
párak, horgas csőrü sasok és sólymok szel-
delik a levegőt hosszú szárnyaikkal, s nem
ritkán a Körös partjára jött lomha medvét
vagy félénk őzet is pillanthatni meg, —
ezek a Királyerdő ős lakói. A bükkök lomb-
jai közt vad gerlék turbékolnak, rigók és
gyönyörű piros mellű havasi pintyek vigan
füttyörésznek. Majd feltűnedeznek Bánlaka
(nézd az első képet) oláh falu hegy-völgyön
szétszórt faházai. E tájon van a bánlakai
barlang a Körös partján, melynek belsejét
igen tágas és sokfelé elágazó pince-alaku
sötét üregek képezik; a benne járás a ma-
gas sziklaboltról szüntelen csepegő mész-
köves viz miatt kellemetlen. Egyébiránt
valami természettani nevezetességet aligha
mutathat fel. Mi benéztünk ezen barlangba,
de fáklyák hiányában nem mervén magun-
kat oláh kalauzunk helyismeretére bízni,
csak odáig hatoltunk, a meddig a napnak
világossága eljutott, — a mint sötét kezdett
lenni, azonnal visszafordultunk.

(Vége következik.)

Hazaérkezés.

-- Némethből. --

Felettem a kéklő légben
Cseng még a pacsirta-ének;
A jó illatot a réten
Szétviszik a zsongó méhek.

Ragyog az est aranyában
Halmok között egy tavacska;
Szülőföldem határában
Megállok. Beh szép az arca.

Torony csillámlik az estnek
Biborán színjátékokban;
Kiket szerettem: pihennek
Ott alant a sirhalmokban.

Hí a kapu szeretettel,
Árnyékukkal a fák intnek;
A templomból szent zengzettel
Jámbor karének hangzik lent.

Házak előtt vigan enyelg
A fiatal és az öreg;
Szívem nehéz, szemem mereng,
Alig tarthatom a könyvet.

Egykor felém öröm-árban
Dobogott, oh, nem egy kebel;
Most pedig idegen házban
Kell, hogy lepihenjen e fej.

Ámde eltűröm, Istenem,
Bármint akard is, sorsomat;
Mért jutott e csapás nekem?
Teremtöm! tudni fogod azt.

Czakó Berta.

A tengeri hirnök.

(Képpel.)

A furcsa alaku kis hajót, mely képünkön látható, Vandenbergh találta fel Angliában. Rendeltetése a mily egyszerű, ép oly megbecsülhetetlen: a vihar által elsüllyedéssel fenyegetett hajók legénysége és utasai belerakják leveleiket s egyéb fontos írományaikat, s így legalább ezeket megmentik az elveszéstől.

E készülék bizonyára sokkal czélszerűbb, mint az eddig általánosan használt üvegpalaczk; t. i. eddig a veszélyben forgó hajóról jól bedugaszolt üres üvegpalaczkot szoktak a tengerbe dobni, mely palaczkba rejtették az illető tudósítást. Azt tudjátok, kedves olvasóim, hogy az üres, vagyis léggel teli palaczk a vízben nem merül el, — hanem minő könnyen összezuzhatja azt valamely uszó g-renda, s minő könnyen izzé-

porrá törhetik a sziklás partokon, mielőtt valamely szerencsés véletlen folytán emberi kezek kihalásznak a háborgó hullámok közül.

Évenként, kivált az őszi és tavaszi viharok alkalmával, hány hajó és hány ember tűnt el nyom nélkül a tengerek végtelen síkságán, s elsüllyedésökről még csak biztos hír sem jutott övéikhez. Pedig e kínos bizonytalanság, mely a halál tudatánál sokkal kegyetlenebb, mily iszonyu szenvedésekkel gyötörheti azoknak keblét, kik nem tudhatják, hogy hiába várt kedveseik lelkeért imádkozzanak-e, vagy életeért remegjenek...

A nemrég feltalált „tengeri hirnök“ el fogja oszlatni e kínos bizonytalanságot.

Ez új készülék viz- és légmentes ércburkolata, bámulatos uszóképesseggel párosulva, sértetlenül fog átsiklani a viharoktól felkorbácsolt hullámok hátán, — és elég terjedelmes arra, hogy ne csak a veszélyben forgó hajó írományait, uti naplóját, a személyzet névjegyzékét stb., hanem még a hajón lévőknek barátjaikhoz, rokonaikhoz írott leveleit, végrendeleteit s egyéb iratait is magába foglalhassa.

Ha pedig valamely gőzös csak megsérült és elhagyatottan bolyong a sík tengeren, a „tengeri hirnök“, ha kidobják a vízbe s valamely közeli hajó fölveszi, csakhamar segélyt küldhet a szerencsétleneknek, nyomukba utasítva szabadítójukat.

Végre, ha egy hajó zátonyra vetődött, vagy tengeri növények, avagy fővenytorlaszok tartják fogva, e készülék segélyével könnyen juttathatnak a parton lévő emberekhez jó hosszú és erős kötelet, kik aztán a szorongatott hajó népségét apránként szárazra segíthetik.

Szóval, a „tengeri hirnök“ megfizethetlen szolgálatokat tehet a tengerjáróknak, e szerint ügyes feltalálója megérdemli, hogy nevét tisztelettel említsék.

Ebédvivő kis leány.

(Képpel.)

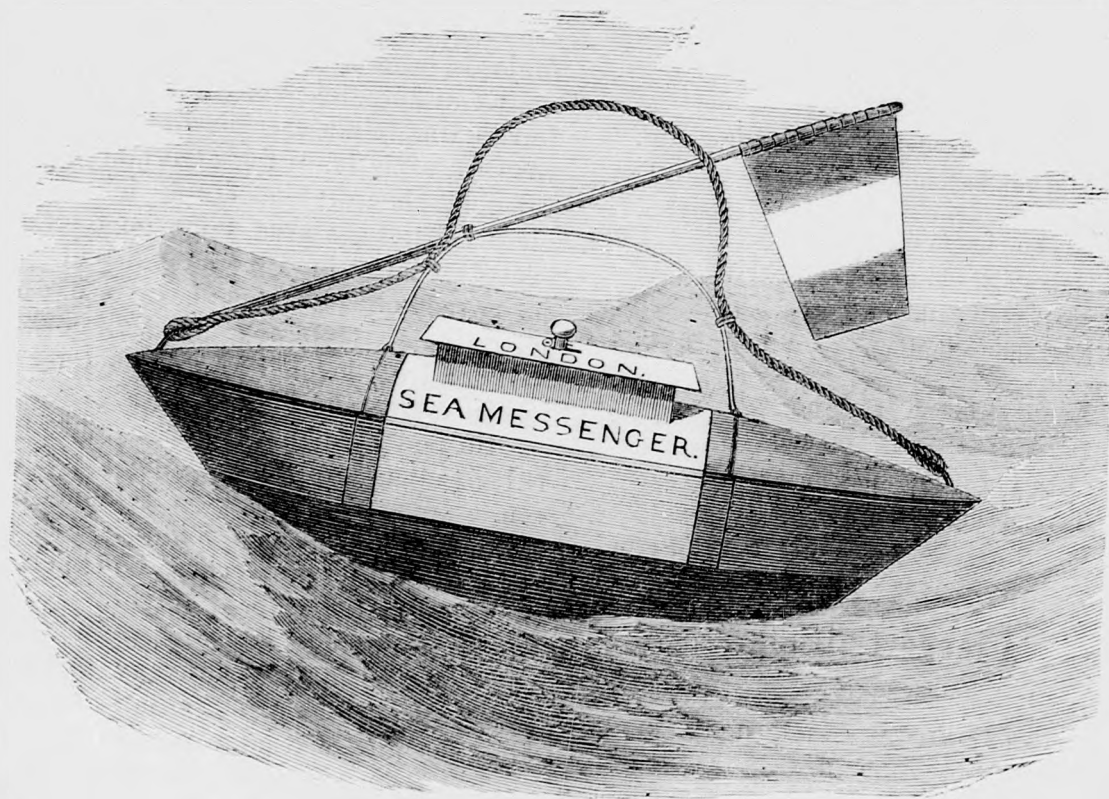
Forró nyári napon hogy minő kellemes dolog árnyas, terebély fa tövében megpihenni, azt minden ember tudja, a ki — tapasztalta, s a ki nem tapasztalta, mint sok szegényebb sorsu nagyvárosi lakos, kik

nem ismernek egyebet az utcák nyáron a mezitlábjáró talpát égető kövezeténél, s legfeljebb valamely 3—4 emeletes ház árnyában pihennek meg délben, míg száraz kenyereket elköltik, — azok — tán képzelik maguknak.

A mi kis leányunk is alig várta már, hogy a kis patak szélén integető vadalmafa árnyában megpihenjen, s most éppen azon gondolkozik, hogy még egykissé vár, még egykissé pihen, hátha azalatt majd valami utitárs is érkezik, a ki kosarát felsegíti,

mert már mikor letette is azon veszélyben volt, hogy kidönti azt a sok jó ételt, a mit édes anyja olyan takarékosan megfőzött s olyan gondosan elhelyezett a kosárban.

Igaz, hogy már közelg a dél, mert az ember árnyéka alig több egy lépésnyinél, s ezt a munkások nem csak az árnyékról, hanem a fáradtságról és üres gyomorról is észreveszik, hát ha még a közeli szomszéd-faluból oda kihallik a déli harangszó! — Már pedig a ki hajnaltól kezdve a nyári nap hevében ott dolgozott délig a mezőn a széna

Tengeri hírnök.

körül, az bizony megérdemel egy kis jó ebédet. No de — gondolja magában a kis leány — édes anyja juhhusos kását főzött a munkások számára, az pedig olyan eledel, hogy ha mértföldnyire viszik is, még mindig forró, ő pedig egy kis negyedóra járásnyira van csak céljától. Ott ül tehát még egy darabig a hűvösön s elmereng a pacsirták dalán, a barázdabillegető vig füttyén, s nézi a lassan elvonuló fellegeket.

De a merengésnek utóbb is csak vége szakad; a kosár, mely mellette fekszik, útjára serkenti. Csak már jönné valaki, a ki

fölsegítené fejére, nem bánná, akárki volna! Csak jönnének erre leánypajtásai, a kiké máskor ebélvívés közben úgy eltréfálgattak. Inkább elhinné apró hazudozásukat, hogy milyen jó ételeket visznek, — mint a multkor is egyik azt beszélgette, hogy minő pompás turósesuszát visz, meg egy nagy kulacs bort, meg pörkölt húst, — s lábának egy döczenése elárulta a titkot: a kosár leesett fejről, s kidölt belőle — fekete kenyér és néhány fej vöröshagyma, mit nagy szégyenkezve összeszedett, s bánatosan tekintett az eltört vászonkorsóra, melyből a

pompás fris kutvizet a száraz föld azonnal felitta.

De épen most nem jő senki, — még csak egy koldus sem; — hiába — mennie kell,

— s egyedül veszi fel a kosarat, tekercset csinál kötőjéből, hogy fejét ne törje a kosár, aztán nagynehezen magasra emeli, hozzá támasztja a fához, s úgy illeszti fejére, egyet

Ebédvivő kis leány.

igazit még rajta, és aztán elereszti, s a kosár minden támasz nélkül szabadon áll fején, s most könnyü, gyors léptekkel halad tovább.

Sics kis leány! Éhen vannak a munkások, — édes apád dicsérete lesz sietésed jutalma!

A diák.

— Satyra egynémely urfiról. —

Talpig legény a diák,
Csinos ruha rajta;
Lépéséről is látszik:
Tiszta szittyfa-fajta.

Büszkén hordja fön fejét, —
— Czilinder van rajta,
Fekete frakk, pantalon,
— Német szabó varrta.

Kis lábára lakktopán
És harisnya illik;
Gomblyukában frakkjának
Rózsabimbó diszlik.

A nyakában talmiláncz,
— Két forint az ára, —
Téli ablak nyáron is
Támasztva orrára.

A kávéház ajtaját
Igy keresi ő fel . . .
Árpád! Nézd: hű fiad
Nem koresultak még el!

Kiss Sándor.

Adomák.

(Képekkel.)

— **Megzavart éji nyugalom.** Két uriember lakott egy hónapos szobában. Egyik sem lévén ellensége a mulatságnak, mi tagadás benne, bizony néha megtörtént, hogy nagyon is rózsás kedvvel vetődtek haza. Hanem egyszer fura história esett rajtuk. Egy este ugyanis mind a két czimbora másutt mulatván, késő éjjel hazaérkezett először az egyik, s nagyon el lévén álmosodva, gyertyát sem gyújtott, hanem belevágta magát az ágyba, a melyiket éppen talált, — ez pedig nem az ő, hanem laktársa ágya volt.

Hősünk javában aludt, midőn hazavergődött a másik czimbora is, nemkevésbé kívánczván az éji nyugalom után; ez sem teketóriázott sokat, hanem végignyult ágyában, — úgy aludtak egy ideig, lábtól egymásnak.

Hanem nyugtalan álmuk lehetett, mert mind a kettő elkezdett forgolódni, s ilyenkor ugyancsak gyöngédtelenül lökdösték egymás oldalát lábaikkal, mire természetesen midkettő fölébredt.

— Pista te, — szólal meg az egyik, — itt-honn vagy?

— Itthonn hát.

— Ejnye, valami gazember belefeküdt az ágyamba, s hozzá még rugdos is, — panaszkodik tovább Gyuri.

— Éppen úgy vagyok én is; engem is háborgat valami hivatlan vendég.

— Tudod mit? — kiált fel Gyuri, mint a kinek egyszerre valami jó ötlete támadt, — csipd meg a magad vendégét, én is megcsipem a magamét, s lökjük ki az ágyból.

— Jó lesz biz az! — hagyja helyben Pista, s ezzel mind a kettő megragadta a másikat, s

a sötétben úgy kidobták egymást az ágyból, mint a parancsolat, — akkor látták be aztán, hogy mit miveltek, midőn mind a ketten ott csücsültek a szoba közepén.

— **A fősvény kutyája.** Élt valahol egy ember, a ki híres volt rendkívüli fősvényességéről. Mint-hogy ki nem adott volna egy garast, ha csak kettőt nem kapott volna érte, így hát sok pénze volt szekrényében, — s minthogy sok pénze volt, nagyon félt, hogy egyszer meglopják.

Az igaz, hogy magas, erős kerítés környezte házát, de azt nem tartotta elég biztosnak. Tehát ki kellett gondolnia valamit.

Azt tudta, hogy a házőrző ebek minő jó szolgálatokat tesznek, de az ilyen nagy állat — sokba kerül; no bizony, ő maga sem lakik jól soha sem, hogyan adhatna hát ennivalót az ilyen foncketlen gyomrunak.

Pedig mégis jó lenne, ha volna házőrzője. Hogy tehát elhitesse a világgal, hogy neki is van kutyája: esténként ő maga oda guggolt a kutya házhoz s olyan mérges ugatást csapott, hogy a szomszéd ebek félve lapultak meg hallatára; — a kik pedig az utcán jártak, azt gondálták magukban: ejnye, ez a szívtelen fősvény bizonyosan éhezheti szegény kutyáját, azért ordít oly veszetlenül, — s néha megtörtént, hogy csupa szájalomból kenyérdarabokat s más falatokat dobtak be a kerítésen.

Végre egy szemfüles gyerkőcz nem állhatta meg, hogy meg ne lesse, minő lehet a fősvény kutyája? — mikor egyszer legmérgebben hangzott az ugatás, a fiu csendesen fölkapaszkodott a

kerítésre, és meglátta, a mit látni akart, s csakhamar hirtelen a helységben, hogy minő kutya őri a fősvény házat.

Ezentul ha a faluban valamely eb nagymérgesen kezdett ugatni, azt mondták az emberek nevetve: „Ugat, mint a fősvény kutya!”

Krónika.

— Budapest főpolgármesterévé Ráth Károly választott meg.

— József főherceg ő fensége előfizetett Tóth Józsa „Gyöngyvirág tündérkéi” című regényére, és „Kisregélő” című ifjúsági beszélygyűjteményét is megrendelte. E kitérítésre büszke lehet kedvelt munkatársunk, mert azt bizonyítja, hogy működése magasabb körökben is elismeréssel találkozott.

— Egiháboru őszszel. Október utolsó napján oly iszonyu mennydörgés és villámlás, szél és zápor támadt fővárosunkban, hogy beillett volna nyár közepére is. A víz patakokban folyt az utcán, s a szélvihar nagy pusztítást tett.

— A szegedi árvaház e hó elsején nyílt meg. Az ünnepély a mily egyszerű, ép oly megható volt. — A közönség egész délelőtt hullámozott a nemzeti zászlókkal és zöld lombokkal díszített épületben. Lelkes beszédek is tartottak, melyek a jótékony intézet iránt tettleges részvétet igyekeztek költeni. Az árvaházba eddig 20 tag vétetett föl, 15 fiú és 5 leány.

— Az újvidéki magyar gymnasiumnak, mely négy osztályból áll, s csak most nyílt meg, már is 105 tanulója van.

— Munkások zendülése. Pozsonyból jelentik, hogy e hó 1-jén katonaságnak kellett a vágvölgyi vasúthoz menni az ott fellázott munkások lecsendesítésére. A munkások ugyanis hosszabb idő óta nem kaptak fizetést, mivel rosszul dolgoztak. A katonaság még kelő időben érkezett meg.

A nagyvilágból

— A világ legnagyobb szőlőtőkéje. Mintegy 3 $\frac{1}{2}$ mértföldnyire Szanta-Barbarától, egy ódon spanyol ház udvarában látható egy Kaliforniának csodái közül, — a világ legnagyobb szőlőtőkéje.

Ezen tőkének törzse (48 évvel ezelőtt ültetett) a földnél 4 láb 4 hüvelyk átmérőjű. Nyolcz lábnyi magasságban szétágazik, a mai léczrácsosatra van-

nak erősítve, s jelenleg már két-holdnyi területet eltakar.

Évenként 100—120 mázsa szőlő terem ezen az egy tőkén, s nem nagy ritkaság egy-egy 2, sőt hat fontos fürt. A tőke egy magaslapon áll s nem trágyázták soha. Nem messze innen van egy másik szőlőtőke, melyet csak 15 évvel ezelőtt ültettek; ez, úgy látszik, még nagyobb lesz az

előbbinél, s nemesebb szőlőt is terem.

— Egy fába eltemetett ember. Miznie völgyében (Ohio államban) sajátságos felfedezést tettek. A villám egy régi tölgyfát sujtott, s annak elforgácsolt töredékei alatt egy emberi csontváz maradványait találták, valamint néhány gombot és egy bőrtárcsát. Ez utóbbiban találtak egy elsárgult irlapot, melyre írónnal néhány sor vala írva, de már alig volt olvasható. Nagynehezen végre mégis sikerült annyit kibetűzni, hogy ezen csontváz egy Vanderburg Roger nevű kapitányé, ki Washington bajtársa volt. Ugyanez 1761-ben részt vett az indiánok elleni hadjáratban, és november 3-án az indiánok által megsebesített és elfogatott. Azonban sikerült neki a fogságból kimenekülni, s egy odvas fába rejtőzött, midőn üldözték. Hanem szerencsétlenségére a fa oduja sokkal mélyebb volt, mint gondolta, s többé se-hogy sem tudott belőle kiszabadulni. Midőn meggyőződék róla, hogy veszte van, arra használta fel élte utolsó napjait, hogy naplót írjon, melyben vérfagyasztó pontossággal leírja azon szenvedéseket, melyeket tizenegy napon át rettenetes helyzetben kiállott. S így több mint egy évszázad után jött ezen napló napfényre, hirtedván irójának szörnyű sorsáról.

— Rettenő vihar. Amerikában két hét előtt borzasztó vihar dühöngött, mely felszámíthatlan károkat okozott. Az északi atlanti partokon 1122 hajó szenvedett törést, 6000 személy vesztette életét, 9000 épület romboltatott szét. Kivált a halászhajók szenvedtek igen nagy károkat.

Talányok.

1) Lipovniczky Erzsikétől.

3. 4. 7. 6. Ezt szokták adni betegnek. —
 6. 5. 8. Szépre nem mondanak ilyent. —
 2. 3. 4. Nem jó, ha soká tart,
 Akkor nagy sár vagyon;
 De azért sokaknak
 Mégis kedves nagyon. —
 7. 6. Meghalsz, hogyha nem ver. —
 1. 5. Nem jó ez senkinek. —
 1—8. Kellemes vagyok én
 Nagynak és kicsinek.

2) — Kollerich Irmától. —

Egy szép ifjat ismerek én,
 Legszebb egész föld kerekén:
 Zöld palást az öltözete,
 Tarka virág a himzete.
 Egyszer minden évben látom,
 S nekem a legjobb barátom;
 Kis madárcák eljöttére
 Dalt zengnek tiszteletére.

Tüsky Lujzától.

3) $\begin{matrix} \text{á} & \text{á} & \text{á} \\ \text{D} & \text{á} & \text{á} \\ & \text{á} & \text{á} \end{matrix}$ | 4) $\begin{matrix} \text{c} & \text{r} \\ \text{J} & \text{r} \end{matrix}$ $\begin{matrix} \text{?} & \text{?} & \text{?} & \text{?} \\ \text{?} & \text{?} & \text{?} & \text{?} \\ \text{?} & \text{?} & \text{?} & \text{?} \end{matrix}$ $\begin{matrix} \text{v} \\ \text{V} \end{matrix}$

5) — Pollák Irmától. —

Nincs hasznosb nálamnál semmi a világon,
 De a szenvedésben sincs ám senki párom:
 Agybafőbe vernek, majd kerékre vonnak,
 Vizbe löknek, onnan meg a tűzbe dobnak,
 S alig menekszem meg kinzóim markából,
 Torkom metszi a kés, s a fog összeványol.

6) Muschal Imrétől.

Van kezem, szemem és fejem,
 Még sem látok s nincsen eszem;
 Van ajakam és van orrom,
 De nincs hangom s nincs szaglásom.
 Hanem, ugy-e, hallgathatok,
 Ugyis mindjárt kitaláltok.

7) Számfeladvány.

Ha egy bizonyos számhoz adunk 11-et s az
 összeget szorozzuk 11-gyel, végül a szorzás ered-

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapest (egyetem-utca 4. sz.)

ményét clostjuk 22-vel: nyerni fogunk 11-et.
 Kérdés: mi volt az alapszám?

Megfejtési határidő december hó 20-dika.

A 37. számban foglalt talányok megfejtése:

1) *Torda.* — 2) *Fehér kalács.* — 3) *Ézernyolczszáz-
 hetvenhárom.* — 4) *Képtár.* — 5) *Látásó.*

A 38. szám talányainak értelme:

1) *Unalom.* — 2) Este van már, alszik minden,
 Csak a hideg kövezeten
 Halad egy árva kis fiú,
 Olyan szende, még kiskorú,
 Mondja egyre panaszképen:
 Ninesen, hová lefeküdjem;
 Könybe lábbad szempillája,
 Tovább halad, meg-megállva.

3) *Török.* — 4) *Jelenleg 18 éves.*

A 39. szám talányainak megfejtése:

1)

2	7	6
9	5	1
4	3	8

2) *Tele erszény nem mindig nagy szerencse.*

A 40. számban közölt talányok értelme:

1) *Szabadság.* — 2) *Körte.* — 3) *Ajándék.* — 4) *Esz-
 tendő.* (Négy évszak; tizenkét hó; ötvenkét hét; három-
 százhatvanöt nap; a nap és hold; nyáron és télen)

A megfejtéseket beküldték.

Bubreg Ilona, Greiner Etela, Szmetyány Gizela, Szmetyány Józsa, Babócsay Béla, Lónyay Ilona és Ferencz, K. Nagy Lajos (elkészt), Rédeky Flóra, Magyar Irén, Papp Géza, Horváth Ádám és Pista, D. Nagy Lajos, Vitális Róza, Kuliflaj Lajos és Bella, Szabó Sándor, Lukács Béla, Tüsky Lujza, Fiedler Janka és Etelka, Kollerich Irma és Margit, Pollák Irma és Gizela, Fülöp Károly, Horner Márk, Mink Albert, Némethy Róza, Fiedler Jolán és József, Policzter József, Szunyoghy Anna, Lipovniczky Erzsike, Teleki Sándor és László, Vladár Márton.

A jutalmakat elnyerték: *Tüsky Lujza, Babócsay Béla, Papp Géza.*

TARTALOM.

A fehér ember. Elbeszélés. (Folytatás.) — A merre én járok. — A pórujárta farkas. Mese. (Képpel) — Történeti karecolatok. Nagy Frigyes. (Folytatás.) — Uti képek a Körös-völgyéből. (Két képpel.) — Hazaérkezés. (Németből.) — A tengeri hírnök. (Képpel.) — Ebédvívó kis leány. (Képpel.) — A diák. Satyra egynémely urfiról. — Adomák. (Képekkel.) — Krónika. — A nagyvilágból. — Talányok.

Figyelmeztetés. A szerkesztőség számára küldendő levelek ekkép czimezendők: **A „Kis Vasárnapi Ujság” szerkesztőségének. Pest, egyetem-utca 4. sz.**

Felelős szerkesztő **K. Beniczky Irma.**